

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลห้วยยาง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้พิจารณาวางโครงการจัดหาน้ำสนับสนุนโครงการ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาทดลอง งานพัฒนาการเกษตรด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสมสำหรับเป็นตัวอย่างให้ราษฎรนำไปปฏิบัติ ในพื้นที่ของตนเองต่อไป และได้พระราชทานพระราชดำริให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ เป็นศูนย์ให้บริการในด้านเทคนิคและวิชาการที่ครบวงจร เพื่อให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการศึกษา ทดลอง วิจัย การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับภูมิสังคม ของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างต่อเนื่อง โดยนำผลสำเร็จดังกล่าวมาสาธิตและขยายผล ให้กับ เกษตรกรและประชาชนทั่วไป ซึ่งมีผลการดำเนินงานในภาพรวม ดังนี้

๑. พิพิธภัณฑธรรมชาติที่มีชีวิต

จัดทำพื้นที่แห่งการเรียนรู้และการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และการประกอบอาชีพของราษฎรในท้องถิ่น ในลักษณะที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ประชาชน สามารถเข้ามาศึกษาดูงานในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย ประกอบด้วย

๑.๑ ด้านวิชาการ ดำเนินการศึกษา ทดลอง วิจัย จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่

๑) การประเมินความหลากหลายชนิดพันธุ์ไม้และปริมาณคาร์บอนสะสมในระบบนิเวศป่าเต็งรัง ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒) การศึกษาสายพันธุ์ข้าว BKNLR๗๘๐๑๕-R-R-PSL-๓-๑ (ภูพาน ๑) ในสภาพนาข้าวในพื้นที่ที่มีความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศภายใต้โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ทั้งนี้ ผลจากการศึกษาดังกล่าวจะถูกนำไปต่อยอดและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ประชาชนต่อไป

การประเมินความหลากหลายชนิดพันธุ์ไม้

การศึกษาสายพันธุ์ข้าว

๑.๒ ด้านสิ่งแวดล้อม บำรุงแปลงสาธิตด้านป่าไม้พื้นที่ ๒๓๐ ไร่ สำรวจและบำรุงรักษาพื้นที่ป่าโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ลักษณะป้องกันรักษาพื้นที่ป่าไม้รอบศูนย์ฯ เสริมประสิทธิภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และส่งเสริมการปลูกป่า ควบคู่ไปกับการจัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เช่น หลักสูตรเยาวชนเพื่อการพิทักษ์ป่าไม้ หลักสูตรเทคนิคการเพาะชำกล้าไม้ หลักสูตรชุมชนเข้มแข็งทรัพยากรยั่งยืน เพื่อให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปเกิดความตระหนักถึงประโยชน์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ส่งเสริมการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง และสนับสนุนกล้าไม้ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ กล้า

บำรุงรักษาเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และป้ายสื่อความหมาย สำหรับการศึกษาดูงาน

๑.๓ ด้านอาชีพ สาธิตตัวอย่างความสำเร็จด้านการเกษตรที่มีความหลากหลาย และครบวงจร ตั้งแต่การปรับปรุงบำรุงดิน การปลูกพืช การทำปุ๋ยใช้เอง การเลี้ยงสัตว์ การผลิตอาหารสัตว์ ในแปลง ไปจนถึงการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย

สาธิตการเลี้ยงโคนเนื้อ, การเลี้ยงโคนนม

สาธิตระบบการจัดการแปลง
เสปียงอาหารสัตว์ตัดสดแบบประณีต

สาธิตการเพาะเห็ดชนิดต่าง ๆ

สาธิตการแปรรูปวัสดุเส้นจากถั่วเขียว/ถั่วพุ่มดำ

สาธิตการทำเกษตรแบบผสมผสาน

สาธิตระบบเกษตรแบบสมาร์ทฟาร์ม (Smart farm)

๒. ระบบบริการแบบเบ็ดเสร็จที่จุดเดียว

ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่สอดคล้องและต่อเนื่องจากกิจกรรมสาธิต ในรูปแบบของการให้คำปรึกษา การจัดฝึกอบรม และการขยายผล เกษตรกรสามารถรับบริการ ได้อย่างครบวงจรตั้งแต่การปลูก การดูแล การเก็บเกี่ยว การแปรรูป ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม รวม ๕,๖๑๖ คน โดยหลักสูตรที่ได้รับความนิยมมากที่สุดได้แก่ หลักสูตร การเกษตรแบบผสมผสาน และหลักสูตรการผลิตข้าวครบวงจร

อบรมการปรับปรุงบำรุงดิน และการใช้ปุ๋ยสั่งตัด

อบรม/สาธิต การปลูกพืชไร่พันธุ์ดี

อบรมการผลิตผ้าอ้อมคราม

อบรมการตลาดอย่างง่ายสำหรับเกษตรกร

ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่เกษตรกรฯ

ขยายผลสำเร็จไปสู่โรงเรียนตัวอย่างนำร่อง ๕ แห่ง

๓. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับพระราชดำริด้านการพัฒนาและการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการเนื่องในโอกาสต่าง ๆ การจัดตารางสำหรับการศึกษาดูงานในศูนย์ศึกษาฯ การจัดอบรมเยาวชน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง ๙๐๙ สกลนคร และระบบวิทยุออนไลน์ ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ มีผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน รวม ๘๗,๙๘๓ คน

นิทรรศการ “สืบสาน ต่อยอด พัฒนา ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ”

นิทรรศการและโมเดลการบริหารจัดการน้ำ ในงาน “อุ๋นไอรัก คลายความหนาว”

ในแต่ละปีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เข้ามาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก

โครงการค่ายเยาวชนรู่งานสืบสานพระราชดำริ RDPB CAMP 8

